

Vammaisneuvoston kokous 27.10.2020

- Aika: Tiistai 27.10.2020 klo 15
- Paikka: Teams- palaveri etäyhteydellä
- Läsnä: Pia Tirronen, jäsen
Tanja Hakala, jäsen
Tuula Kallio-Bezemer, jäsen
Heidi Rekola, jäsen
Susanna Hannu, varajäsen
Pauliina Pikka, sivistysjohtaja
- Poissa: Saara Rusko-Paldanius

1. KOKOUKSEN AVAUS

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15. Todetaan Nokian vammaisneuvoston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

2. VIERAANA SIVISTYSJOHTAJA PAULIINA PIKKA

Keskustelun aluksi Pikka esitteli sivistyspalveluita ja vastasi vammaisneuvoston etukäteen esittämiin kysymyksiin. Kysymykset ja vastaukset olivat:

1. Missä kaikissa kouluissa nokialaisia vammaisia lapsi ja nuoria käy koulua? Kuinka moni aisti -, liikunta - jne. vammainen käy normaalikoulua?
  - Tarkkoja lukemia kouluittain ei voi antaa.
  - Lähes kaikissa kouluissa on vammaisia lapsia ja nuoria, koska vammaisuuden käsite on yleisesti ottaen aika laaja.
  - Kehitysvammaiset tai muut vaativaa erityistä tukea tarvitsevat oppilaat ovat pääsääntöisesti Alhoniityn ja Rajasalmen kouluissa, mikäli he tarvitsevat yksilöllistettyä tai toiminta -alueittaista opetusta.

- Isoissa luokissa on muutamia heikosti näkeviä tai kuulevia oppilaita, mutta ei täysin sokeita tai kuuroja.
  - Pyörätuolia tai kävelytukea tarvitsee koulussa tällä hetkellä vain muutama oppilas Nokialla. Pyörätuolissa olevien lasten määrä on merkittävästi vähentynyt viime vuosina.
2. Miten opetuspalveluissa on huomioitu retkirahoissa erityisryhmät?
- Tämän hetkinen talousarvio ei juurikaan mahdollista tämän huomiointia.
  - Kouluja on kehoitettu käyttämään julkista joukkoliikennettä retkiin sen kokonaistaloudellisuuden vuoksi aina kun se on mahdollista.
  - Vammaisoppilaiden kanssa toki joudutaan taksikyytejä käyttämään enemmän.
3. Nokialla on tarkoitus harjoittaa harrastustoimintaa kouluilla koulun jälkeen. Kuinka moni vammaisen lapsi tai nuori on tällaisessa toiminnassa? Miten harrastus kaikille lapsille näkyy vammaisten lasten arjessa?
- Erityisryhmien toiminta on enimmäkseen seurojen järjestämää. River Golf, BC Nokia, Pyry ja muutkin seurat ovat järjestäneet toimintaa ja koulut tiedottavat toiminnasta erityisryhmiä.
  - Alhoniityn ja Rajasalmen kouluissa on järjestetty myös omia kerhoja koulun omin voimin erityislapsille.
  - Erityisryhmien harrastusmahdollisuudet ovat olleet suunnitelmassa ja puheissa Puuha -kerhojenkin kautta. Näihin vammaiset oppilaat voivat osallistua, mikäli eivät tarvitse erillistä avustajaa tai mikäli avustaja pystytään järjestämään koulun puolesta.
  - Rajasalmessa järjestettiin pari vuotta sitten vanhempainilta seurojen kanssa yhteistyössä ja siellä ideoitiin ja tiedotettiin tarjonnan mahdollisuuksia erityislapsille ja ryhmiä taisi syntyäkin.
  - On hyvä muistaa, että suurin osa vammaisista, isommistakin lapsista on koulun järjestämässä iltapäivätoiminnassa joka tapauksessa, jotta vanhemmat voivat käydä töissä.
  - Kaupungilla ei ole koottuja lukuja siitä, miten moni vammaisen lapsi tai nuori on harrastustoiminnassa mukana. Tieto pitäisi kerätä kaikilta seuroilta ja kaupungin omasta toiminnasta.
4. Miten kouluilla huomioidaan, jos perheen vammaisen henkilö onkin toinen tai molemmat vanhemmista?

- Tähän on vaikea vastata yksiselitteisesti, koska riippuu siitä, millä tavalla vammainen. Liikuntaesteet pystytään kyllä voittamaan järjestämällä tapaamiset esteettömässä paikassa tai etänä.
  - Joillakin vanhemmilla on itselläänkin vaikeuksia selviytyä arjen haasteista. Tällöin koululla pyritään auttamaan asioissa siinä määrin kuin pystytään. Kouluilta on esim. tarjottu opastusta ”kädestä pitäen” tietotekniikassa tai täytetty lomakkeita yhdessä tai opetettu lapselle koulumatkan itsenäistä kulkemista.
5. Onko Nokialla ollut Para School Day – tapahtumia tai onko niitä suunnitelmissa?
- Viime vuonna oli ja se oli todella hieno tapahtuma, jossa moni pääsi osalliseksi.
  - Koulut saivat yhteistä välineistöä käyttöönsä.
  - Jatkoa varmaan pohditaan ja valmistellaan yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa?
6. Miten Pirkan opisto on ohjeistettu huomioimaan vammaiset kuntalaiset kurssitarjonnassa?
- Opiston toimintaa ohjaavat laki vapaasta sivistystyöstä, yhdenvertaisuuslaki ja tasa-arvolaki sekä Pirkan opiston jaoston hyväksymä yhdenvertaisuus - ja tasa-arvosuunnitelma. Näissä kaikissa korostetaan sitä, että opisto ottaa toiminnassaan huomioon asiakaskunnan monimuotoisuuden ja heidän erilaiset tarpeensa tasa-arvoisesti ja mm. vammaisuuden osalta kohtuullisiin toiminnan mukautuksiin.
  - Käytännössä opintoja järjestetään mahdollisuuksien mukaan paikoissa, jotka ovat esteettömiä.
  - Erityisryhmien tarpeita huomioidaan kurssisuunnittelussa ja -tarjonnassa mm. siten, että heille järjestetään omia opintoryhmiä. Tästä esimerkkeinä voidaan mainita kehitysvammaisille suunnatut kuvataide - musiikki - ja teatteriryhmät sekä afaatikoille järjestetyt erityiskurssit.
  - Tiedotuksen osalta opisto pyrkii jatkuvasti parantamaan viestintänsä selväkielisyyttä ja mm. nettisivujen osalta noudattamaan EU:n saavutettavuusdirektiivin kriteereitä sivujen rakenteen ja ulkoasun osalta.
  - Opisto saa myös vuosittain opetushallitukselta opintoselitelukea, jolla on mahdollistettu osittain mm. kehitysvammaisten kurssien järjestäminen.

7. Kuinka paljon henkilökohtaista apua on haettu ja kuinka paljon sitä on myönnetty? Kuinka usein on päädytty muihin tukimuotoihin ja kuinka paljon päätöksistä valitetaan eteenpäin?
- Oppilaan tarvitsema tuki määritellään pedagogisessa arvioissa ja henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa (HOJKS).
  - Tuki sisältää kaikki ne opetukseen liittyvät ohjaus - ja tukipalvelut, joita oppilas tarvitsee.
  - Nokialla, kuten useissa muissakin kunnissa pääpaino on ryhmäkohtaisissa ohjaajissa, mutta toki vammaisoppilaiden – ja joskus muutenkin erityisen vaativaa tukea tarvitsevien oppilaiden – osalta henkilökohtainen koulunkäynnin ohjaaja voi olla mahdollinen.
  - Vuosittain tulee pari hakemusta henkilökohtaiseen ohjaajaan varsinaisten HOJKS -tukitoimien yli.
  - Tukitoimien ratkaisusta valitetaan kohtuu harvoin. Joskus niitä voi sattua pari valitusta vuoteen, mutta joka vuosi valituksia ei tule.
8. Miten koulukyydit ovat sujuneet nyt, kun kunta hoitaa järjestelyn Tuomi Logistiikan sijaan?
- Pääsääntöisesti kuljetukset ovat sujuneet ihan hyvin.
  - Nykymallissa etuna on se, että mahdolliset ongelmat tulevat meille nopeammin tietoon ja meillä on myös paremmat mahdollisuudet vaikuttaa kuljetusratkaisuihin.

Käydään keskustelua kysymyksiin liittyen. Pirkan opiston kurssien aikana hissit ovat olleet pois käytöstä. Vammaisneuvosto toivoo, että vammainen henkilö voi osallistua kurssille niin, ettei joka kerta tarvitse pyytää hissien kytkemistä erikseen. Kurssien tulisi olla lähtökohtaisesti kaikille saavutettavia. Keskustellaan myös Harjuniityn koulun parkkialueesta. Vaikka koulussa on huomioitu esteettömyys, ei pihan ole kuitenkaan esteetön. Vammainen henkilö ei pääse itsenäisesti koulun parkkialueelta koulurakennukselle. Keskustellaan induktiosilmukoista ja tulkkipalveluista. Pikka toteaa, että tulkkipalveluun on oikeus aina tarvittaessa ja sellainen pyritään järjestämään. Useimmissa kiinteistöissä on induktiosilmukat, mutta näitä ei osata käyttää. Pikka vie viestiä eteenpäin vammaisneuvoston esiin nostamista asioista.

Keskustellaan lasten avustajista harrastustoiminnassa. Vapaa-ajan harrastuksiin lasten on mahdollista hakea vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua. Koulut vastaavat oman toimintansa järjestämisestä.

3. OMAISHOIDONTUEN PALVELUSETELIN SÄÄNTÖKIRJA

Vammaistyön johtaja Kirsi Lempiäinen-Pellinen on pyytänyt vammaisneuvoston kommentteja sääntökirjaan 2.11.2020 mennessä. Sääntökirja ollaan viemässä lautakuntaan, sillä sääntökirja erotetaan henkilökohtaisen avun sääntökirjasta henkilökohtaisen avun yksikköön siirron vuoksi.

Kommentoitavia kohtia ovat:

- sivu 7: Palveluntuottaja voidaan olla hyväksymättä ja hyväksyminen peruuttaa mikäli kunnalla on kahden viimeisen vuoden ajalta dokumentoituja negatiivisia kokemuksia palveluntuottajan toiminnasta. Dokumentoinnin tulee olla asianmukaisesti suoritettu (esim. virheen laatu ja sisältö, miten havaittu, onko reklamoitu, milloin, onko annettu korjauskehotus ja onko virhe korjattu kohtuullisessa ajassa). **Vammaisneuvoston toteaa kahden vuoden ajan olevan liian pitkä.**
- -sivu 8: Palvelusetelillä järjestetään lakisääteiset vapaat (2-3 vrk/kk) omaishoidontuen sopimuksen tehneelle omaishoitajalle, tarvittavat palvelut järjestetään omaishoidettavalle. Kotiin annettavissa palveluissa tehtäviin kuuluvat omaishoidettavan avustaminen päivittäisissä toimissa. Hoivayksikössä omaishoidettavalle tarjotaan ympärivuorokautinen hoito. Hoidettavan hoidon järjestämisestä hoitajan loman aikana sovitaan palvelu- ja hoitosuunnitelmassa. Palvelusetelin arvo on 110 euroa/vrk kotiin annettaviin palveluihin ja lyhytaikaisjaksoihin. Omavastuuosuutta ei peritä. **Vammaisneuvosto toteaa, että 110 euroa/ vuorokausi ei ole riittävä, sillä omaishoidon vapaa tulee voida ostaa koko vapaan ajalle. Palvelusetelin arvolla ei saa koko vuorokauden vapaata. Vammaisneuvosto ei hyväksy, että palvelusetelin arvo on vähäisempi, jos sillä ei kykene ostamaan lakisääteisen vapaan verran palvelua. Vammaisneuvosto kysyy missä on määritelty mihin arvo perustuu?**
- sivu 10: Palveluntuottaja vastaa siitä, että avustajana toimivat osaavat toimia kansalaistaitojen tasolla esim. hätätilanteissa. **Vammaisneuvoston mielestä avustajana toimivilla pitäisi olla ensiaputaidot, EA1 tai vastaavat taidot.**

- sivu 11: Palveluntuottaja voi yksipuolisesti peruuttaa sovitun palvelukerran viimeistään seitsemän (7) päivää ennen palvelun tuottamisen sovittua alkamisaikaa. Muissa tilanteissa palveluntuottaja tiedottaa palvelun toteuttamisen esteestä asiakkaalle heti, kun sen palveluntuottajalla tiedossa ja sopii korvaavasta avustamisajasta asiakkaan kanssa. Asiakas voi peruuttaa ennalta sovitun palvelukerran ilman veloitusta ilmoittamalla peruutuksesta palveluntuottajalle 24 tuntia ennen sovittua palvelukertaa. Myöhemmin peruttu ja peruuttamatta jätetty palveluaika katsotaan kokonaan toteutuneeksi. **Vammaisneuvosto toteaa, että palveluntuottaja ei voi perua sovittua avustusta 7 vrk ennen avustamista esimerkiksi tilanteissa, joissa omaishoitaja on varannut matkan omaishoidon vapaiden ajalle ja palveluseteliä käytetään vapaiden toteuttamiseen. Asiakkaan tekemä palvelukerran peruuttaminen tulisi olla mahdollista alle 24 tuntia ennen, sillä tilanteet voivat olla yllättäviä.**

4. VAPAA-AIKAJOHTAJAN VASTAUKSET KYSYMYKSIIN

Vammaisneuvosto on esittänyt uudelle vapaa-aikajohtajalle Asta Engströmille kysymyksiä sähköpostitse ja saanut näihin vastaukset.

Keskustellaan kirjaston korjauksista, joita ei ole vielä tehty. Engström on luvannut palata asiaan. Tilannetta tarkistetaan seuraavassa kokouksessa.

Engströmin vastaukset herättivät vammaisneuvostossa osin lisäkysymyksiä ja kokouksessa mietittiin parannusehdotuksia liikuntapalveluiden saavutettavuuteen. Näitä ovat esimerkiksi:

- kuntosalin käytön mahdollisuus ja hinnoittelu verrattuna vammattomien henkilöiden mahdollisuuksiin
- ryhmien suunnittelu niin, että vammaisten henkilöiden on aidosti mahdollista löytää itselleen sopiva ryhmä liikuntatarjonnasta myös muista kuin erityisryhmistä

Keskustelua jatketaan vapaa-aikajohtajan kanssa. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja laativat ennakkoon kysymyksiä vapaa-aikajohtajalle ja hänet kutsutaan seuraavaan vammaisneuvoston kokoukseen.

4. TUOMI LOGISTIIKAN VASTAUSKSET VAMMAISNEUVOSTON KILPAILUTUSKOMMENTTEIHIN

Vammaisneuvosto on esittänyt kuljettajien palkitsemista. Tuomi Logistiikan mukaan palkitsemis- ja palautejärjestelmää ollaan kehittämässä.

Vammaisneuvosto on tuonut esiin aamujen saatavuushaasteen. Tämä on Kuohken toiminnan kehittämiseen liittyvä asia. Kuohkessa on jo käytössä vammaisneuvoston esittämä toimintamalli, että reittejä laitetaan ennakkoon jakoon niillä alueilla, joilla autojen saatavuuden kanssa tiedetään olevan haasteita.

Tuomilogistiikka on vastannut vammaisneuvoston pyyntöön ja järjestää jatkossa koulutusta kuljettajille

Vammaisneuvosto on esittänyt kysymyksen turvavöistä. Turvavyöstä ohjeissa on tähän saakka ollut maininta, että avustetaan tarvittaessa. Jatkossa turvavyön laittamiseen tarjotaan aina apua. Pyörätuoliasiakkaiden kohdalla kuljettaja laittaa vyön kiinni.

Koronatilanteesta johtuvasta kuljetuspalveluiden yhdistelykiellosta ei ole tehty vielä päätöstä. Asia käsitellään pandemiaohjausryhmässä. Vammaisneuvosto ihmettelee miksi yhdistelykieltoa ei ole vielä tehty. Vammaisneuvoston kanta on, että matkojen yhdistely on lopetettava ja kuljettajien tulee käyttää maskeja tai autossa tulee olla pleksi. Kuljettajan tulee pukea maski ennen asiakkaan noutamista.

Kilpailutuskeskustelussa varapuheenjohtaja on kysynyt niskatuista esteettömiin kuljetuksiin. Tätä on luvattu selvittää.

5. YHDISTYSTILAKYSYMYS JA VAMMAISJÄRJESTÖPALAVERI

Vammaisneuvoston puheenjohtajalle on esitetty Pieni ele- keräyksen järjestämisen yhteydessä toive yhdistystilaongelman esiin nostamisesta vammaisneuvoston kokouksessa. Nokiolla ei ole riittävästi soveltuvia kokoontumistiloja yhdistyksille. Vammaisyhdistyksille toivotaan ikäihmisten Setorin tapaista tilaa. Vammaisneuvosto selvittää miten Setorin toiminta on käynnistetty ja mitä kautta asiaa lähdetäisiin viemään eteenpäin.

Yhdistyksillä tulisi olla tilat, joihin voi esimerkiksi jättää tavaroita. Monella yhdistyksellä on harrastekerhoja ja materiaaleja pitäisi pystyä säilyttämään yhdistystilassa.

Vammaisjärjestöt ovat toivoneet yhteistyöpalaveria vammaisneuvoston ja vammaispalveluiden kanssa. Vammaispalveluista osallistutaan mielellään yhteistyöpalaveriin ja vammaispalveluista voidaan toimia koollekutsujina. Keskustellaan siitä, että koronan vuoksi tapaamista ei ole mahdollista kuitenkaan vielä järjestää ja asiaan palataan ensi vuoden puolella.

6. MUUT ESILLE TULEVAT ASIAT

Vammaisneuvosto esittää vammaisten viikon järjestämistä. Nokialla on jo järjestetty vanhusten viikko, jolloin vanhuksille on järjestetty erilaisia tapahtumia.

Vammaisneuvostojen seututapaaminen siirretään seuraavaan vuoteen. Tästä tiedotetaan vammaisneuvostoja. Sihteeri lähettää viestin seutukuntien vammaisneuvostoille.

Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat yhteydessä tilapalvelupäällikköön uudisrakennusten ympäristöjen esteettömyyteen liittyen.

Vammaisneuvostolle on tullut yhteydenotto Penttilänpuiston käytävistä. Käytävät ovat upottavaa soraa ja siellä ei pääse liikkumaan apuvälineillä. Vammaisneuvoston jäsen käy testaamassa puistossa liikkumista pyörätuolilla.

7. SEURAAVA KOKOUS

Vammaisneuvoston seuraavaan kokoukseen kutsutaan vapaa-aikajohtaja Asta Engström. Kokousajaksi esitetään 24.11.2020 klo 15 tai 1.12.2020 klo 15. Kokous järjestetään koronatilanteen jatkuessa etäkokouksena Teamsilla.

8. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.35.

Muistion kirjasi vammaisneuvoston sihteeri Salla-Mari Pekkola